UPPSALA
UNIVERSITET

SPRÅKFAK 2013/22

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer till Anställningsordningen

Reviderad och fastställd av Språkvetenskapliga fakultetsnämnden 2013-03-21

Innehållsförteckning

Kompletterande riktlinjer till universitetets anställningsordning 3~~4~~

1.Beredning av anställnings- och befordringsärenden (AO 67 §) 3~~4~~

2 Behörighetskrav och bedömningsgrunder (AO 2 § 4 § och 5 §) 4~~5~~

2.1 Anställning som professor 4~~5~~

Högskoleförordningen (4 kap 3 §) 4~~5~~

Uppsala universitets anställningsordning 4~~5~~

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer: 5~~6~~

2.2 Befordran till professor 6~~7~~

Högskoleförordningen (4 kap 3 §) 6~~7~~

Uppsala universitets anställningsordning 6~~7~~

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer: 6~~7~~

2.3 Anställning som universitetslektor 7~~8~~

Högskoleförordningen (4 kap 4 §) 7~~8~~

Uppsala universitets anställningsordning 7~~8~~

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer: 8~~9~~

2.4 Befordran från universitetsadjunkt till universitetslektor 9~~10~~

Högskoleförordningen (4 kap 4 §) 9~~10~~

Uppsala universitets anställningsordning 9~~10~~

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer: 9~~10~~

2.5 Anställning som universitetsadjunkt 10~~11~~

Uppsala universitets anställningsordning 10~~11~~

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer: 10~~11~~

2.6 Adjungerad lärare 10~~11~~

Uppsala universitets anställningsordning 10~~11~~

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer: 10~~11~~

2.7 Biträdande universitetslektor och forskarassistent 11~~12~~

Uppsala universitets anställningsordning 11~~12~~

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer 11~~12~~

Kompletterande riktlinjer till universitetets anställningsordning

I Anställningsordning för Uppsala universitet (UFV2010/1842) föreskrivs i 2 § att ”områdes/fakultetsnämnd får utfärda kompletterande riktlinjer och bedömningsgrunder för rekrytering och befordran av lärare utöver föreliggande anställningsordning”. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har vid sammanträde 2013-03-21 beslutat fastställa föreliggande kompletterande riktlinjer.

1.Beredning av anställnings- och befordringsärenden (AO 67 §)

Inom Språkvetenskapliga fakulteten ska finnas en rekryteringsgrupp som ansvarar för

- anställning som professor (inkl. gästprofessor och adjungerad professor)
- befordran från universitetslektor till professor
- tillsvidareanställningar som universitetslektor
- anställning som biträdande universitetslektor
- anställning som forskarassistent
- befordran från universitetsadjunkt till universitetslektor
- prövning av ansökningar om antagning som excellent lärare
- prövning av behörighet som universitetslektor (vid omplacering el motsv.)

Även andra ärenden av liknande karaktär kan förekomma.

Rekryteringsgruppen, som leds av dekanus, består av fyra lärare, en doktorand och en student från utbildning på grund- och avancerad nivå. För lärarna utses två gruppsuppleanter. För doktorand- och studentrepresentanterna utses personliga suppleanter. Lärarrepresentanterna utses av fakultetsnämnden, som även utser vice ordförande i gruppen.

I fakultetsnämndens delegationsordning framgår var beslutanderätten ligger i vissa frågor som rör rekryteringsprocessen, t ex beslut om inledande av rekrytering av lärare inklusive beslut om anställningsprofil, utseende av sakkunniga och förslag till anställning.

Inför inledande av rekrytering bör institutionerna, med hänvisning till 63-64 §§ i anställningsordningen, aktivt eftersöka potentiella sökande och särskilt uppmuntra personer av underrepresenterat kön att söka.

2 Behörighetskrav och bedömningsgrunder (AO 2 § 4 § och 5 §)

2.1 Anställning som professor

Högskoleförordningen (4 kap 3 §)

Behörig att anställas som professor inom annat än konstnärlig verksamhet är den som har visat såväl vetenskaplig som pedagogisk skicklighet. [...]

Som bedömningsgrunder vid anställning av en professor ska graden av sådan skicklighet som är ett krav för behörighet för anställning gälla. Prövningen av den pedagogiska skickligheten ska ägnas lika stor omsorg som prövningen av den vetenskapliga eller konstnärliga skickligheten. Varje högskola bestämmer i övrigt själv vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid anställning av en professor. (SFS 2010:1 064)

Uppsala universitets anställningsordning

4 § När universitetet ska anställa nya lärare ska de sökande väljas som efter en kvalitativ helhetsbedömning av kompetens och skicklighet bedöms ha de bästa förutsättningarna att genomföra och utveckla aktuella arbetsuppgifter samt bidra till en positiv utveckling av verksamheten.

5 § Ett allmänt behörighetskrav är att den sökande ska ha de personliga egenskaper som krävs för att fullgöra anställningen väl.

6 § För behörighet att anställas som lärare gäller att den sökande ska ha dokumenterad förmåga att undervisa antingen på svenska eller engelska eller på både svenska och engelska. Därutöver får uppställas krav på förmåga att undervisa på annat språk utifrån aktuella behov i den verksamhet till vilken rekrytering ska ske.

21 § Vetenskaplig skicklighet avser forskningsmeritering. Vid bedömning av vetenskaplig skicklighet ska i första hand vetenskaplig kvalitet beaktas. Även forskningens omfattning, främst med avseende på djup och bredd, ska tillmätas betydelse. Vidare ska förmåga att planera, initiera, leda och utveckla forskning och utbildning på forskarnivå, förmåga att i konkurrens erhålla medel för forskning, liksom visad förmåga till interaktion både inomvetenskapligt och med det omgivande samhället tillmätas betydelse.

23 § Pedagogisk skicklighet avser utbildnings- och undervisningsmeritering. Vid bedömning av pedagogisk skicklighet ska i första hand pedagogisk kvalitet beaktas. Även omfattning, såväl bredd som djup, ska tillmätas betydelse. Vidare ska förmåga att planera, initiera, leda och utveckla utbildning och undervisning, liksom förmåga att forskningsanknyta undervisningen sett utifrån forskning i det aktuella ämnet, ämnesdidaktik och högskolepedagogik tillmätas betydelse. Även förmåga till interaktion om högskolepedagogiska frågor med aktörer inom och utom universitetet ingår i den pedagogiska skickligheten.

29 § Administrativ skicklighet visas bland annat genom förmåga att planera, organisera och prioritera arbetet på ett effektivt och för ändamålet anpassat sätt samt genom

förmåga att ange och hålla tidsramar. Till skickligheten räknas övergripande verksamhetsplanering samt förmåga att hantera resurser på ett sätt som speglar verksamhetens prioriteringar liksom förmåga att arbeta strukturerat och utifrån en medvetenhet om mål och kvalitet.

31 § Ledningsskicklighet visas genom förmåga att leda verksamhet och personal, fatta beslut, ta ansvar samt motivera och förse andra med de förutsättningar som krävs för att effektivt nå gemensamma mål.

Förmåga att samordna gruppen såväl som att bidra till att skapa engagemang, delaktighet och arbetsglädje samt förmåga att hantera konflikter utgör ytterligare exempel på visad skicklighet.

32 § Den vetenskapliga skickligheten ska ha visats genom självständiga forskningsinsatser och genom att den sökandes verksamhet håller hög internationell och nationell kvalitet. Den sökande ska ha visat skicklighet i att planera, initiera, leda och utveckla forskning, ha visat förmåga att i konkurrens erhålla forskningsanslag samt uppvisa väl dokumenterad skicklighet i handledning på forskarnivå. Den sökandes bidrag till det internationella och nationella vetenskapssamhället ska bedömas bland annat utifrån kvalitet och omfattning av vetenskaplig publicering i de inom ämnet mest relevanta publiceringskanalerna. Kraven på internationell meritering ska bedömas med hänsyn till ämnets karaktär och specifika förutsättningar.

33 § Den pedagogiska skickligheten ska ha visats genom meriter inom utbildning och undervisning i enlighet med 23 §. Därutöver ska den sökande uppvisa väl dokumenterad skicklighet i handledning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

En förutsättning för att pedagogisk skicklighet ska anses föreligga är genomgången, för verksamheten relevant, högskolepedagogisk utbildning, omfattande minst tio veckor, eller motsvarande kunskaper. Om det föreligger särskilda skäl kan den högskolepedagogiska utbildningen genomföras under de första två anställningsåren. Den pedagogiska utbildningen ska inkludera forskarhandledarutbildning.

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer:

Vid rekrytering av professor kan fakultetsnämnden, om institutionen finner det nödvändigt, utse en sökgrupp i vilken ska ingå representanter från verksamheten, av vilka en ska vara sammankallande i gruppen, och externa representanter.

Anställningsprofil för rekrytering av professor fastställs av fakultetsnämnden efter samråd med rektor. I anställningsprofilen ska anges hur olika skicklighetskriterier ska vägas mot varandra, samt de förutsättningar i övrigt som ska gälla för att kunna fullgöra anställningen väl.

För anställning som professor gäller normalt följande kompletterande bedömningsgrunder utöver vad som förskrivs i högskoleförordningen och anställningsordningen.

- Den vetenskapliga skickligheten ska ha visats genom självständiga forskningsinsatser som såväl kvantitativt som kvalitativt i betydande grad överstiger vad som krävs för docentkompetens.

- Bedömningen av "motsvarande kunskaper" för pedagogisk behörighet görs av rekryteringsgruppen och motiveras i protokoll.
- Den sökande ska normalt ha handlett minst en doktorand som huvudhandledare från antagning till disputation, om inte särskilda skäl föreligger.
- Som meriterande betraktas erfarenhet av ledningsansvar, visad genom ansvarstagande för institutionsmiljö eller liknande.
- Som urvalsmetod vid sidan av utlåtanden från sakkunniga kan provföreläsningar, intervjuer och referenstagning förekomma.
- Två externa sakkunniga ska utses av fakultetsnämnden efter förslag från den institution där anställningen är placerad. Om institutionen så föreslår kan tre sakkunniga utses.
- Beslut om en särskild pedagogiskt sakkunnig fattas av dekanus efter hörande av rekryteringsgruppen (se delegationsordning).
- De sakkunniga bör delta vid intervjuer och provföreläsningar.

2.2 Befordran till professor

Högskoleförordningen (4 kap 3 §)

Behörig att anställas som professor inom annat än konstnärlig verksamhet är den som har visat såväl vetenskaplig som pedagogisk skicklighet. [...] Prövningen av den pedagogiska skickligheten ska ägnas lika stor omsorg som prövningen av den vetenskapliga eller konstnärliga skickligheten.

Uppsala universitets anställningsordning

50 § En universitetslektor ska befordras till professor och en universitetsadjunkt till universitetslektor om han eller hon skriftligen ansöker om det, är behörig för en sådan anställning och har bedömts lämplig utifrån de specifika kriterier som respektive områdes-/fakultetsnämnd fastställt.

51 § Befordran från universitetslektor till professor kan tidigast ske fem år efter doktorsexamen i syfte att säkerställa tillfredställande erfarenhet av självständigt forskningsarbete och forskarhandledning, om inte särskilda skäl föreligger.

Se även 4, 5, 6, 21, 23, 29, 31, 32, 33 §§ under avsnitt 2.1 ovan.

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer:

- För befordran till professor gäller utöver anställningsordningens föreskrifter och vad som ovan angetts:
- Den vetenskapliga skickligheten skall avsevärt överstiga den som gäller för docentkompetens både kvalitativt och kvantitativt. Den vetenskapliga produktionen bör motsvara minst två avhandlingsarbeten förutom doktorsavhandlingen och ska innefatta minst ett större arbete. Det som ska bedömas är den totala produktionen med fokus på de forskningsmeriter som den sökande uppvisar under de senaste fem åren. Förutom publicerade arbeten kan

till ansökan bifogade handlingar, såsom rapporter från internationella utvärderingar, tidigare sakkunnigyttranden vid professorsanställningar, yttranden och anslag från forskningsråd m.m., användas vid bedömningen.

- Den pedagogiska skickligheten ska avse utbildning på grundnivå, avancerad nivå och i normalfallet på forskarnivå och vara väl dokumenterad i ingivna handlingar. Sökandes pedagogiska meriter ska ha en sådan omfattning, bredd och kvalitet att de klart dokumenterar pedagogisk skicklighet. Från utbildning på grundnivå och avancerad nivå skall den sökande ha erfarenhet av alla de moment som normalt ingår i lektorsundervisning. Från utbildning på forskarnivå skall den sökande ha erfarenhet från utbildningens alla stadier och man ska i normalfallet ha handlett minst en doktorand från antagningen fram till examen.
- För sökande inom ämnen där möjligheten till handledningserfarenhet på forskarnivå saknas kan kravet på doktorandhandledning inte ställas.
- Två externa sakkunniga ska utses av fakultetsnämnden efter förslag från den institution där anställningen är placerad.

2.3 Anställning som universitetslektor

Högskoleförordningen (4 kap 4 §)

Behörig att anställas som lektor är

1. inom annat än konstnärlig verksamhet, den som dels har visat pedagogisk skicklighet, dels har avlagt doktorsexamen eller har motsvarande vetenskaplig kompetens eller någon annan yrkesskicklighet som är av betydelse med hänsyn till anställningens ämnesinnehåll och de arbetsuppgifter som skall ingå i anställningen. [...]

Som bedömningsgrunder vid anställning av en lektor ska graden av sådan skicklighet som är ett krav för behörighet för anställning gälla. Prövningen av den pedagogiska skickligheten ska ägnas lika stor omsorg som prövningen av andra behörighetsgrundande förhållanden enligt första stycket. Varje högskola bestämmer i övrigt själv vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid anställning av en lektor. (SFS 2010:1064)

Uppsala universitets anställningsordning

4 § När universitetet ska anställa nya lärare ska de sökande väljas som efter en kvalitativ helhetsbedömning av kompetens och skicklighet bedöms ha de bästa förutsättningarna att genomföra och utveckla aktuella arbetsuppgifter samt bidra till en positiv utveckling av verksamheten.

5 § Ett allmänt behörighetskrav är att den sökande ska ha de personliga egenskaper som krävs för att fullgöra anställningen väl.

6 § För behörighet att anställas som lärare gäller att den sökande ska ha dokumenterad förmåga att undervisa antingen på svenska eller engelska eller på både svenska och engelska. Därutöver får uppställas krav på förmåga att undervisa på annat språk utifrån aktuella behov i den verksamhet till vilken rekrytering ska ske.

21 § Vetenskaplig skicklighet avser forskningsmeritering. Vid bedömning av vetenskaplig skicklighet ska i första hand vetenskaplig kvalitet beaktas.

Även forskningens omfattning, främst med avseende på djup och bredd, ska tillmätas betydelse. Vidare ska förmåga att planera, initiera, leda och utveckla forskning och utbildning på forskarnivå, förmåga att i konkurrens erhålla medel för forskning, liksom visad förmåga till interaktion både inomvetenskapligt och med det omgivande samhället tillmätas betydelse.

23 § Pedagogisk skicklighet avser utbildnings- och undervisningsmeritering. Vid bedömning av pedagogisk skicklighet ska i första hand pedagogisk kvalitet beaktas. Även omfattning, såväl bredd som djup, ska tillmätas betydelse. Vidare ska förmåga att planera, initiera, leda och utveckla utbildning och undervisning, liksom förmåga att forskningsanknyta undervisningen sett utifrån forskning i det aktuella ämnet, ämnesdidaktik och högskolepedagogik tillmätas betydelse. Även förmåga till interaktion om högskolepedagogiska frågor med aktörer inom och utom universitetet ingår i den pedagogiska skickligheten.

29 § Administrativ skicklighet visas bland annat genom förmåga att planera, organisera och prioritera arbetet på ett effektivt och för ändamålet anpassat sätt samt genom förmåga att ange och hålla tidsramar. Till skickligheten räknas övergripande verksamhetsplanering samt förmåga att hantera resurser på ett sätt som speglar verksamhetens prioriteringar liksom förmåga att arbeta strukturerat och utifrån en medvetenhet om mål och kvalitet.

31 § Ledningsskicklighet visas genom förmåga att leda verksamhet och personal, fatta beslut, ta ansvar samt motivera och förse andra med de förutsättningar som krävs för att effektivt nå gemensamma mål. Förmåga att samordna gruppen såväl som att bidra till att skapa engagemang, delaktighet och arbetsglädje samt förmåga att hantera konflikter utgör ytterligare exempel på visad skicklighet.

35 § Den pedagogiska skickligheten ska ha visats genom meriter inom utbildning och undervisning i enlighet med 23 §.
En förutsättning för att pedagogisk skicklighet ska anses föreligga är genomgången, för verksamheten relevant, högskolepedagogisk utbildning, omfattande minst tio veckor, eller motsvarande kunskaper. Om det föreligger särskilda skäl kan den högskolepedagogiska utbildningen genomföras under de första två anställningsåren.

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer:

- Vid rekrytering av universitetslektor kan vid behov en sökgrupp utses av institutionsstyrelsen. Anställningsprofil för rekrytering av universitetslektor fastställs av dekanus på delegation från fakultetsnämnden.
- För anställning som universitetslektor gäller normalt följande kompletterande riktlinjer och bedömningsgrunder utöver vad som föreskrivs i högskoleförordningen och anställningsordningen.
- Två externa sakkunniga utses av dekanus efter förslag från den institution där anställningen är placerad. Dekanus kan efter hörande av rekryteringsgruppen besluta om en tredje sakkunnig och/eller en särskild pedagogiskt sakkunnig.

- Som urvalsmetod vid sidan av utlåtanden från sakkunniga kan provföreläsningar, intervjuer och referenstagning förekomma.
- De sakkunniga ska inte, om inte särskildas skäl föreligger, delta i provföreläsningar och intervjuer
- Vid beredning av anställning som universitetslektor förutsätts normalt för att komma ifråga att den sökande har minst ett års undervisningserfarenhet, d v s motsvarande c:a 1300 klocktimmar. Tanken bakom detta mått är att det krävs en viss mängd undervisningserfarenhet för att den pedagogiska förmågan över huvud taget ska kunna bli föremål för en kvalitativ bedömning. En mindre undervisningserfarenhet kan accepteras om den sökande har goda pedagogiska erfarenheter i andra avseenden, t ex omfattande pedagogisk utbildning, erfarenhet av pedagogiskt utvecklingsarbete, läromedelsproduktion, utbildningsadministration, olika typer av undervisningsinsatser etc. Ett annat skäl kan vara den berörda institutionens akuta behov av lärarpersonal och antalet sökande.
- Om institutionen önskar möjlighet till direktbefordran ska anhållan om detta lämnas till fakultetsnämnden och beslutas i samband med fastställande av anställningsprofil.

2.4 Befordran från universitetsadjunkt till universitetslektor

Högskoleförordningen (4 kap 4 §)

Behörig att anställas som lektor är

1. inom annat än konstnärlig verksamhet, den som dels har visat pedagogisk skicklighet, dels har avlagt doktorsexamen eller har motsvarande vetenskaplig kompetens eller någon annan yrkesskicklighet som är av betydelse med hänsyn till anställningens ämnesinnehåll och de arbetsuppgifter som skall ingå i anställningen. [...] Prövningen av den pedagogiska skickligheten ska ägnas lika stor omsorg som prövningen av andra behörighetsgrundande förhållanden enligt första stycket.

Uppsala universitets anställningsordning

50 § En universitetslektor ska befordras till professor och en universitetsadjunkt till universitetslektor om han eller hon skriftligen ansöker om det, är behörig för en sådan anställning och har bedömts lämplig utifrån de specifika kriterier som respektive områdes-/fakultetsnämnd fastställt..

Se även 4, 5, 6, 21, 23, 29, 31, 35 §§ under avsnitt 2.3 ovan.

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer:

- Samma behörighetskrav som vid anställning som universitetslektor gäller vid befordran från universitetsadjunkt till universitetslektor.

2.5 Anställning som universitetsadjunkt

Uppsala universitets anställningsordning

41 § Behörig att anställas som universitetsadjunkt är den som har avlagt examen från högskoleutbildning samt visat pedagogisk skicklighet.

42 § Vid tillsättning av universitetsadjunkt ersätts kravet på vetenskaplig kompetens med krav på ämnesfördjupning.

43 § Den pedagogiska skickligheten ska ha visats genom meriter inom utbildning och undervisning i enlighet med 23 §.
En förutsättning för att pedagogisk skicklighet ska anses föreligga är genomgången, för verksamheten relevant, högskolepedagogisk utbildning, omfattande minst tio veckor, eller motsvarande kunskaper. Om det föreligger särskilda skäl kan den högskolepedagogiska utbildningen genomföras under de första två anställningsåren.

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer:

Anställningsprofil för universitetsadjunkt fastställs av dekanus på delegation från fakultetsnämnden. Valet av en universitetsadjunkt istället för en universitetslektor ska motiveras. Handläggning av ärenden rörande anställning av universitetsadjunkt sker vid den institution där anställningen är placerad.

- Vid anställning av universitetsadjunkt läggs särskild vikt vid pedagogisk skicklighet vilket innebär att en pedagogiskt skickligare sökande får företräde före en vetenskapligt skickligare sökande.

2.6 Adjungerad lärare

Uppsala universitets anställningsordning

45 § För anställning som adjungerad professor, adjungerad universitetslektor och adjungerad universitetsadjunkt ska, med undantag för pedagogisk skicklighet, de behörighetskrav tillämpas som gäller för aktuell lärarkategori.

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens kompletterande riktlinjer:

- Behörighetskraven för en adjungerad lärare är de samma som för motsvarande anställning utan adjungering. Då den tilltänkte anställde ofta inte verkat i en konventionell akademisk miljö kan bedömningen av pedagogisk behörighet ske efter delvis andra kriterier än de vanliga, t ex skicklighet att ta fram goda läromedel eller framställningar av forskningsresultat vid konferenser.

2.7 Biträdande universitetslektor och forskarassistent

Uppsala universitets anställningsordning

15 § I en biträdande universitetslektors och forskarassistents arbetsuppgifter ska såväl forskning, undervisning som administration ingå.

38 § För anställning som biträdande universitetslektor eller forskarassistent krävs pedagogisk skicklighet i enlighet med 23 §. Den ska ha visats genom meriter inom utbildning och undervisning. Vid bedömning av pedagogisk skicklighet ska i första hand pedagogisk kvalitet beaktas. Även omfattning, såväl bredd som djup, ska tillmätas betydelse.
För att uppnå pedagogisk skicklighet bör den sökande ha genomgått, för verksamheten relevant, högskolepedagogisk utbildning, omfattande minst fem veckor eller bedömas ha motsvarande kunskaper. Om sådan meritering ej kunnat genomföras före anställningen ska den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen genomföras under de första två anställningsåren.

Språkvetenskapliga fakultetens kompletterande riktlinjer

- Vid tillsättning av anställning som biträdande universitetslektor eller forskarassistent ska särskild vikt fästas vid vetenskaplig skicklighet. Prövningen av den pedagogiska skickligheten ska ägnas lika stor omsorg som prövningen av den vetenskapliga skickligheten. Med hänvisning till anställningens karaktär av meriteringsanställning ska de sökandes vetenskapliga och pedagogiska meriter bedömas framför allt i kvalitativt hänseende. Ett kvantitativt försteg hos en sökande, vilket kan förklaras av att en sökande varit verksam under längre tid, ska inte vara utslagsgivande.